

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải *Đệ Tử Quy*

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 56

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua, chúng ta vẫn đang học Chánh văn 2-3. “Phụ mẫu giáo, tu kính thánh” (là cha mẹ dạy, phải kính nghe). Chánh văn này có 3 nội dung sau:

1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe
2. Thầy cô giáo dạy, phải cung kính lắng nghe
3. Cấp trên nói, cũng phải cung kính lắng nghe.

Chúng ta đang học dở nội dung thứ nhất

1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe

Thứ nhất: Tuyệt đối không được cãi lại

Thứ hai: Dù cha mẹ có dạy sai vẫn phải cung kính lắng nghe

Thứ ba: Đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra

Chúng ta đang dừng ở ý thứ 3: Đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra.

Khi cha mẹ sai, lúc đó bạn vẫn cung kính với cha mẹ, sau đợi lúc thuận tiện để cha mẹ nhận ra thì cha mẹ sẽ càng bội phục bạn, càng tôn kính bạn.

Hôm nay, chúng ta sẽ tiếp tục học ý thứ ba này.

Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Khi cha mẹ càng tôn kính quý vị, thì sau này quý vị cùng cha mẹ rất dễ câu thông. Họ từ từ cảm thấy, ai đáng để mình tín nhiệm? Chính là con trai mình, hay chính là con gái mình. Cho nên cha mẹ dạy, cần phải cung kính lắng nghe.

[Đấy. Ở nhà đối với cha mẹ phải cực kỳ cung kính. Thái độ phải cực kỳ cung kính. Lời nói phải cực kỳ gọi là nhẹ nhàng, ôn hòa, dễ chịu. Có làm như vậy thì mới có thể, mới có thể gì ạ? Vân Chi nhớ không ạ? Mời Vân Chi. Đúng rồi. Đọc đi, con nói đi. Vâng. Thì mới cảm ứng được với lòng trời, lúc ấy hằng mong là phước đến họa đi.]

Còn nếu không suốt ngày mong phước đến họa đi nhưng mà thái độ đối với cha mẹ ở nhà thì không có cái chữ “Cực kỳ cung kính”. Và coi như là thái độ khi nói chuyện với cha mẹ cũng không có nhẹ nhàng, cũng không có yêu thương, thì không thể nào cảm ứng được với lòng trời. Vậy thì họa vẫn cứ đến và phước vẫn không thấy đâu. Đây là nội dung trong câu Liễu Phàm Tứ Huấn dạy con.]

Cho nên cha mẹ dạy cần phải cung kính lắng nghe.

[Mà trường hợp này tôi cũng phải nói là rà đi rà lại vì nhiều khi tôi khó chịu lắm, tôi nói thật với các bạn thế.]

Nào là cụ, trước đây đấy ạ, bây giờ thì tôi cũng đỡ đi nhiều, được rèn luyện, Bồ Tát dạy tu nhân nhục. Chứ không thì cụ mà ném cái này, cụ ném cái khác, hoặc các thứ là tôi mặc kệ. Hoặc là như ví dụ như là, tôi cứ nói ví dụ là từ giấy ăn, rồi giấy vệ sinh, rồi là các thứ đeo lên cho cụ cái yếm này mà cụ không thích là cụ quăng ra.

Tôi, khó chịu lắm. Thế xong tôi lại nhớ đến cái câu ở trong Liễu Phàm Tứ Huấn là đấy ạ: “Phải cực kỳ yêu thương, cực kỳ cung kính, lời nói phải cực kỳ nhẹ nhàng với cha mẹ. Có làm được như vậy mới mong cảm ứng được lòng trời, lúc đấy mới mong chuyển họa thành phước”. Thế là lúc đầu bắt đầu vì mình đã, thế là thôi nhịn, xong nhịn mãi thì thành quen, thế là quen mãi thì thấy không còn cái sự khó chịu nữa.

Thậm chí ngày hôm qua tôi ngồi tôi niệm Phật với cụ. Nói thật với các bạn tôi rất là thương vì tự nhiên bây giờ già như thế, bị teo não như

thế, không có nhớ cái gì, tất cả là lẫn lộn. Từ đôi mắt, lúc nào cũng lẫn lộn. Không thể tự gọi là, đương nhiên chải đầu thì động viên thì vẫn được. Cho nên là càng ngồi càng chăm cụ càng thấy rất thương.

Cho nên không còn sự khó chịu nữa, mình cứ làm dần bắt đầu từ hành vi, thì nó sẽ chuyển sang được là thành ý rồi từ thành ý nó sẽ chuyển sang khí chất.

Đó, còn nếu như bạn bảo là bạn không làm, hoặc bạn coi thường những cái đấy thì cái ấm nước của bạn cứ mãi mãi không sôi vì chả được cung cấp tí nhiệt lượng nào cả.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Tuy nhiên, chúng ta cũng phải xem tình huống mà định. Ví dụ ba mình bị bệnh tim, cha nhìn thấy quý vị, la mắng rất hung dữ, bệnh tim của cha sắp sửa phát tác. Quý vị vẫn cứ đứng đó, “Cha mẹ dạy cần phải lắng nghe”, nên như vậy chăng?

[Đang điên tiết lên, nhìn mặt là điên hết cả người lên rồi, bây giờ cứ đứng lù lù ở đấy. Thế thì đây thầy nói là những cái trường hợp như thế, quý vị lại vẫn cứ đứng đó “Cha mẹ dạy cần phải lắng nghe, có nên như vậy chăng?”]

Nên cầu học vấn là phải học một cách linh hoạt, phải thường nghĩ cho cha mẹ, thì chúng ta sẽ biết điều này nên làm thế nào, như vậy tiến thoái mới thích hợp.

[Cầu học vấn phải cầu một cách linh hoạt. Đây bạn thấy chưa ạ? Không có vừa nói cái bạn chạy vút về đằng Đông, vừa nói cái bạn lại chạy vút về đằng Tây, cho nên cứ thường xuyên phải chỉnh, chỉnh, chỉnh, để đi vào giữa, vì chúng ta đi con đường trung đạo, Nho giáo thì là trung dung.]

Chúng ta chuyển sang ý thứ hai:]

2. Thầy (cô) giáo dạy, phải cung kính lắng nghe

Ngoài việc cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe, thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe. Một người muốn có đạo đức học vấn tốt,

ngoài việc có thầy cô giáo giỏi, một nhân tố quan trọng hơn là thái độ học tập của chính mình. *[Đây chính là Nhân và duyên]*

Nhất định phải có tâm “Kiên thành” (Chân thành, cung kính), cung kính đối với thầy cô giáo, tuyệt đối không được bằng mặt không bằng lòng.

Học vẫn thành tựu đến mức độ nào, có thể từ trong tâm cung kính mà đoán ra được. “*Một phần thành kính thì một phần lợi ích, mà mười phần thành kính thì mười phần lợi ích*”. Vì mỗi việc thầy cô giáo dặn dò hay giao phó, rất có thể chúng ta chưa hiểu được thấu đáo.

[Sự thực là như thế.]

Học vẫn giống như 20 tầng lầu, thầy cô giáo có thể ở tầng lầu mười mấy, chúng ta chỉ ở tầng lầu thứ 2, thứ 3. Ở tầng thứ mười mấy của lầu có thể nhìn thấy cảnh vật, chúng ta có thể thấy được chăng? Không thấy được.

[Vì chúng ta chỉ ở tầng thứ hai, thứ ba mà.]

Thầy cô giáo chỉ dạy đều là mục tiêu lâu xa. Quý vị nói:

- Thầy à, em không sao thấy được.

Cho nên chúng ta không cảm nhận được là tại sao phải làm như vậy? Lúc này chúng ta không thật thà “Y giáo phụng hành” thì không đạt được lợi ích.

Người hiện nay vì sao khó thành tựu học vấn? Đều phạm một sai lầm rất nghiêm trọng, chính là chúng ta thường “Dùng tâm tiểu nhân để đo lòng quân tử”. Dem đạo lý của Luận Ngữ đều hiểu theo cách nghĩ của mình. Lấy cảnh giới của Khổng Tử từ lầu 20 kéo xuống bao nhiêu? Kéo xuống tầng 2, tầng 3. Có khi còn cảm thấy câu này Khổng Tử nói không đúng.

[Có mắc không ạ? Quá mắc đi ý. Rồi là cứ thế soi lên, rồi nói là: “Thầy cô làm cái này là sai”, rồi là “Khổng Tử cũng sai nốt”].

Vì sao là thầy Thái nói đúng? Là vì đúng là nói một câu rất thành thật, tôi cũng như thế.

Trước đây khi trình lãnh đạo cái văn bản gì mà lãnh đạo không nghe thì chê là lãnh đạo là dốt, không hiểu. Nhưng không bao giờ nghĩ là họ ở cái vị trí đấy, họ bao quát được hết tất cả các mối quan hệ, thì họ sửa là có cái lý của họ. Thứ hai mình phải giữ là cái vị trí là người tư vấn. Nhưng mà mình cứ luôn luôn không chịu, nên cuối cùng mình ngạo mạn, ngạo mạn cuối cùng mình không bằng lòng với người, vậy thì mình xin đi nơi khác. Bây giờ thì đã nhận ra điều đấy rồi ạ.

Học đến đây mới thấy là học vấn của mình thì thấp tè, thấp tẹt thế này toàn soi lên thầy cô là làm sai hết.

Trước đây tôi toàn ngược lên để tôi chê bai lãnh đạo. Rồi tôi nói lãnh đạo là không hiểu biết. Thế rồi là đọc ra mấy câu là: “Thứ nhất là gì nhỉ? Quan hệ, Thứ nhì là tiền tệ”; Thế xong rồi thứ ba là cái gì đấy. Là chỉ cần ba cái đấy thôi còn đều là người dốt hết, đại ý là như vậy. Thế cho nên khi đọc đến chỗ thế này thì]

Người hiện nay vì sao khó thành tựu học vấn? Điều phạm sai lầm rất nghiêm trọng, đó chính là chúng ta thường “Dùng tâm tiêu nhân để đo lòng quân tử”, đem đạo lý trong Luận Ngữ đều hiểu theo cách nghĩ của mình. Lấy cảnh giới của Khổng Tử từ lâu 20 kéo xuống bao nhiêu? Kéo xuống tầng 2 tầng 3. Có khi còn cảm thấy câu này Khổng Tử nói không đúng.

Trong cái băng mà các bạn soát xét cho tôi ý, có băng “Liễu Phàm Tứ Huấn. Thế là soát xét chính tả cho tôi đã đành, nhưng sửa rất nhiều câu trong đấy. Đấy. Được như thế. Thế lúc đầu tôi không có thời gian thì tôi chỉ gạch đi tôi lại quay trở lại câu cũ kia. Bởi vì lời đây là của Hòa Thượng không phải của tôi, tại sao lại đi sửa.

Thế thì đến một lần thì sửa nhiều quá, thế thôi tôi bảo là thế này thì phải nói rồi. Tôi mới nói, tôi bảo:

- Con sửa như thế, sai mấy điểm. Thứ nhất, con là người không hiểu về âm Hán văn, cho nên cái việc mà dịch như thế này sai là thuộc về lỗi người dịch. Nếu như con hiểu về âm Hán văn, con chữa của người ta thì Bà còn có cơ tin nhưng đây là con muốn văn hay chữ tốt con sửa toẹt luôn

đi. Mặc dù là con làm rất là cẩn thận. Ý thứ nhất. Không có học về Hán văn, bây giờ có hỏi tôi thì tôi cũng nói là tôi không được học về gọi là cổ Hán văn nên tôi cũng không dám sửa câu này. Là câu thứ nhất tôi nói.

Câu thứ hai tôi nói là thế này:

- Trước đây, khi mà phụ thân của tôi giao cho gọi là để chép những cái cuốn cụ dịch về Hiệp Kỷ Biện Phương Thư ấy ạ, tôi thấy câu nào trúc trắc là tôi sửa bém luôn đi cho nó thuận miệng, đọc hay. Về lần nào cụ cũng mắng. Cụ bảo: “Sửa chỗ này là biết ngay lập tức”. Là vì sao? Cụ bảo: “Khi con không hiểu, bởi vì nếu con hiểu được hết quyển này thì con cũng là trí tuệ cao siêu lắm rồi. Cho nên không phải cái người phiên dịch nào cũng hiểu được hết”. Đây các bạn phiên dịch các bạn phải lưu ý.

Cho nên có những chỗ không hiểu phải để nguyên các câu văn như thế. Còn nếu đối với Kinh Phật, xin lỗi nhớ, nếu bạn hiểu được hết bạn là Thánh, là Phật, là Bồ Tát rồi. Bây giờ bạn lại cứ chữa theo ý bạn như thế. Tuyệt đối phải để nguyên văn.

Sau khi phát hiện ra, cụ nói, mắng cho, cuối cùng cụ bảo: “Đây là cái lỗi rất nặng của những cái người gọi là viết văn”. Thế sau đây từ sau kinh nghiệm này tôi truyền lại cho cư sĩ Diệu và cư sĩ Loan, cư sĩ Trang: “Khi dịch tuyệt đối những câu khó phải để nguyên văn không được dịch theo ý mình cho nó hay, ý hay”.

Thứ ba: Bắt đầu mới nói đến Đạo, Hòa Thượng có nói là: Cư sĩ Vương Long Thư là người gọi là hội tập đầu tiên Kinh Vô Lượng Thọ, còn cư sĩ Ngụy Mặc Thâm không phải là người hội tập, nhưng mà là người biên dịch, 2 vị đấy, cư sĩ Vương Long Thư bộ dịch đấy đã được chuyển vào trong Long Tạng của Đại Tạng Kinh, được gọi coi như là các vua triều nhà Thanh phê chuẩn. Ông chấp tay mà vãng sinh, đứng chấp tay mà vãng sinh. Tức là ông giỏi lắm rồi.

Thế mà khi ông dịch như thế thì ông cứ sửa Kinh. Thế thì về sau Ấn Quang Pháp Sư phê bình, phê bình cư sĩ Vương Long Thư là làm như vậy không được. Vì có thể ông sửa đúng, ông sửa tốt vì ông có tu, nhưng nếu như ai cũng thế, ông biểu pháp cho một thế hệ sau là vị này sửa được thì tôi cũng sửa được, vậy thì tha hồ sửa thì cuối cùng Kinh Phật thành thế

nào? Cho nên đối với hai vị này thì Ấn Quang Pháp Sư cực lực phê phán về cái chuyện là sửa trong Kinh Phật.

Cũng vậy, đây là ý thứ ba Bà nói, nếu như con mà cứ sửa liên tục thế này, ừ thì bà cũng biết tính con cẩn thận mà cũng là người thông minh đấy, chứ không phải không và rất là có trách nhiệm. Thế nhưng nếu con sửa như thế này thì đây là đến ý thứ ba Bà nói cho con biết là con đã vi phạm mà Ấn Quang Pháp Sư đã phải phê phán Cư sĩ Vương Long Thư.

Còn cái ý thứ hai thì như Bà nói là, phụ thân của Bà đã bảo: “Mình là người phiên dịch tuyệt đối phải trung thành với những câu đấy dù rằng mình không hiểu”. Đây là cái ý thứ hai.

Thứ ba là cái ý cuối cùng, là tôi đưa ở cái bậc thấp nhất, mình không hiểu về cổ Hán văn, thì dứt khoát cứ sửa. Nhưng mà được cái là sửa là cũng biết là bôi vào là “Con sửa đây”. Thế thì cuối cùng tôi mới phải nhắc nhở cái chỗ đấy.

Cho nên phải hiểu học vấn của mình nó ở lầu 1, lầu 2 mình không thể trèo lên để mình sửa đối với các Ngài, học vấn ở gọi là cổ Thánh tiên hiền đã thành tựu, kể cả của Hòa thượng. Còn có những đoạn ở trong gọi là trong cái bài “Làm thế nào để xã hội an định hài hòa thống nhất” là sửa văn? Sửa cả một đoạn dài xong rồi là thay đoạn của mình vào. Thế thì đến lúc tôi nói xong như thế thì:

- Con xin tri ân cư sĩ Bà, vì đúng là con không hề biết được cái lỗi này, và bây giờ cư sĩ Bà chỉ ra thì con đã biết và lần sau con nhất định sẽ không dám sửa nữa.

Không hề giận tôi và nói với tôi như thế. Và bây giờ vẫn tiếp tục đang soát xét cho tôi một số các cái bản kinh sách.

Và ở đây chỉ có trường hợp là tôi thấy kể cả cư sĩ Hằng cũng như vị cư sĩ này được cái rất tốt là khi chỉ lỗi ra một cái là đồng ý ngay. Là biết ngay là đúng mình sai thật rồi. Bây giờ có người chỉ cho mình phúc quá rồi, chứ không phải là sân si lên. Đó! Cho nên thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe.

Đây! Bây giờ tôi mới hỏi:

- Bạn có bao giờ như vậy không?

Đấy tức là chê ngược hết cả lên, rồi phê phán luôn. Bạn hãy nghe Phật dạy nhé:

o Người có được trí tuệ bằng pháp nào? Người có được đức tin trong sạch nơi chánh pháp của các bậc Thánh A La Hán, nhờ biết lắng nghe một cách cung kính, sẽ có được trí huệ.

o Không có pháp nào để phát sanh trí tuệ bằng sự lắng nghe chánh pháp của các bậc thiện tri thức.

Cung kính lắng nghe. Cho nên hôm trước mới chia sẻ với các bạn là trong một kiếp lâu xa, Đức Phật là cái vị Tiên Nhân tu ở trên núi Tuyết. Thế thì Quỷ La Sát, mới đến đọc cho Đức Phật nghe hai câu kệ về các Pháp về sanh diệt ấy, hai câu nữa không đọc. Đức Phật mới hỏi. Quỷ La Sát mới bảo:

- Vậy nhưng bây giờ ta đói.

Bảo:

- Thế bây giờ ông muốn gì?

- Vậy sau khi ta đọc xong là phải cúng dường cái thân này. Nhảy xuống cúng dường để cho ta ăn thịt!

Đồng ý luôn. Thế đến lúc Quỷ La Sát mới đọc xong nốt câu cuối thì cuối cùng lúc ấy là Đức Phật ngộ ra.

Cho nên mới có câu là: “Y Pháp bất y nhân, Tuyết Sơn nửa bài kệ, La Sát cũng là sư”. Có nghĩa là gì? Chỉ có dựa vào pháp chứ không dựa vào người, dù người đấy là Quỷ La Sát đấy. “Tuyết Sơn nửa bài kệ” tức là trên núi tuyết đấy, lúc đấy là gặp Quỷ La Sát trên núi Tuyết “Nửa bài kệ”, chỉ nói có một nửa bài thôi. Sau đấy hứa rồi, hứa là sẽ cúng dường cái thân này cho để ăn thịt rồi thì mới đọc nốt. Thì cuối cùng là “La Sát cũng là Sư”, có nghĩa là La Sát cũng là Thầy.

Cho nên người có được trí tuệ bằng cách nào? Người có đức tin trong sạch nơi chánh pháp của các bậc A La Hán, nhờ biết lắng nghe một cách cung kính, sẽ có được trí tuệ.

o Không có pháp nào để phát sanh trí tuệ bằng sự lắng nghe chánh pháp của các bậc Thiện tri thức.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Cho nên bắt đầu học với thầy cô giáo tuyệt đối không được phê phán. Trước nên thật thà làm theo, quý vị chân thật làm liền cảm nhận được một phần. Khi cảnh giới nâng cao, dần dần sẽ lý giải được. «Ồ! Những gì thầy giáo nói đích thực là chân thật “Bất hư” (không dối).

[Sau khi rút kinh nghiệm ra rồi thì khi Hòa Thượng không sang Việt Nam nữa, tôi biết chắc chắn có vấn đề ở đây. Hòa Thượng lúc nào cũng đúng. Bởi vì học vấn của chúng ta là lầu 1, lầu 2, đối với tôi thì Hòa thượng làm gì cũng đúng. Còn nếu tôi thấy Hòa thượng sai tức là tôi đang sai. Vậy tôi tự phải xem lại mình.

Đó! Và cuối cùng quả y như rằng là Hòa thượng làm gì cũng đúng thật. Kể cả việc Hòa thượng không sang lúc ấy cũng là đúng.]

Cho nên thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe.

[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

3. Cấp trên nói, phải cung kính lắng nghe.

Một người trên đường học vấn hay trên sự nghiệp, có thể có thành tựu hay không trước tiên phải từ trong tâm cung kính khiêm tốn của họ mà cầu học. Cho nên con người có “Co” được thì mới có thể “Duỗi” được.

Vì thế con cái chúng ta cũng phải dạy dỗ chúng biết cung kính, khiêm tốn, biết cách nơi nơi học tập. Đến một hoàn cảnh xa lạ không nên quá nhiều oán trách mà trước nên học thấy nhiều, nghe nhiều, làm nhiều.

[Câu này tôi thường xuyên nhắc cư sĩ Châu đây:

- Con mới đến một hoàn cảnh mới. Vậy con phải nhớ cái câu là phải học “Nghe nhiều, nhìn nhiều, nói ít, làm nhiều”. Vì sao lại nghe nhiều? Nghe ra cái điều người ta cấm kỵ thì mình đừng có phạm. Tại sao lại nhìn nhiều? Nhìn để xem người ta có cái nhu cầu gì thì mình nỗ lực thì người ta mới dùng mình chứ. Nói ít làm nhiều.

Đấy bài sau thầy Thái nói về câu đấy: “Không nên quá nhiều oán trách”. Không vừa mới đến một cái:

Ồi! Cái này như thế này không được, cái kia không được. Ví dụ con trình cái này không được theo, còn con bẩm cái kia không được dùng.

Không quá nhiều oán trách, mà thậm chí không phải không quá nhiều, mà không nên oán trách một cái gì. Đây là tôi ví dụ. Câu này tôi có thể nhắc đi nhắc lại, vì cư sĩ Châu là người mới đi làm. Không phạm tôi cũng phải nhắc, ngày nào tôi cũng phải nói:

Nhớ nhá, nhìn nhiều, nghe nhiều, nói ít, làm nhiều.]

Cấp trên nói như thế nào chúng ta phải thật thà đi làm, đợi khi học vấn và thấu hiểu càng nhiều đối với công ty, lúc đấy mới đưa ra một vài kiến nghị thích đáng cho cấp trên, như vậy sẽ thích hợp hơn.

[Không có lại đưa ra như thầy Thái nói là: Đưa ra bao nhiêu ạ? Một bản danh sách này các kiến nghị, không được. Đưa rất dần dần, rất từ từ.]

[Chánh văn 2.3: “Phụ mẫu giáo tu kinh thánh” (là cha mẹ dạy phải kính nghe) chúng ta sẽ kết thúc ở đây.

Trước khi chuyển sang chánh văn 2.4: “Phụ mẫu trách, tu thuận thừa” là cha mẹ trách phải thuận sửa). Tôi xin nhắc lại sơ bộ từ chánh văn từ 2.1 đến 2.3 cùng các bạn.

Chánh văn 1: “Cha mẹ gọi phải đến ngay”;

Ý thứ nhất là: Đạo đức học vấn của một người bắt đầu nhìn từ đâu? Từ lời nói và hành vi.

Đó, thầy mà đã dạy như thế thì bạn nhìn ai cũng thế, bắt đầu từ lời nói, hành vi bạn sẽ phát hiện ra ngay đạo đức học vấn của người đấy.

Lời nói hành vi với ai trước? Với cha mẹ trước, cho nên khi cha mẹ gọi phải đến ngay, thái độ thì phải cung kính, lời nói thì phải nhẹ nhàng, và phải gọi cực kì cung kính, rồi là thương yêu, kính trọng. Có như vậy

mới có thể câu thông được với ý trời, thì lúc đấy mới có thể phước đến họa đi.

Điều này sẽ là nhắc nhở chúng ta rất nhiều, bởi vì không, khi bạn sân lên, bạn tức lên, bạn cứ thế bạn mặc nhiên bạn hỗn láo với cha mẹ. Nhưng bắt đầu khi nghĩ đến cái việc là đạo dạy là phải cực kì thương yêu, kính trọng, thái độ thì phải rất cung kính, cực kì cung kính. Lời nói thì phải nhẹ nhàng, ôn hòa, thì phước mới đến, họa đi, thì lập tức bạn nghĩ đến ngay cái lợi cho bạn thì bạn bắt đầu sợ. Sau dần dần bạn làm sẽ quen dần.

** Chánh văn thứ 2: “Cha mẹ sai, chớ lười biếng”*

Đối với phận làm con thì phải giữ chữ tín khi hứa với cha mẹ, và trường bối, mở rộng ra là với tất cả mọi người; Thứ hai là: Không đợi cha mẹ sai bảo, phải tự cảm nhận rồi làm; Cái điều một là không thất tín đã. Cha mẹ sai thì phải làm, trường bối sai thì phải làm. Và khi đã nhận lời với lại cha mẹ, với trường bối, cũng như với tất cả mọi người, thì “Phàm nói ra, tín trước tiên”, thì phải làm.

Còn đối với phận cha mẹ và thầy giáo thì sao? Ngược lại cha mẹ muốn con giữ chữ tín với mình thì bản thân cha mẹ phải thân giáo, cũng phải giữ chữ tín với con cái; Thầy cô giáo cũng phải giữ chữ tín với học sinh. Đó.

Chánh văn 2.3. “Cha mẹ dạy, phải kính nghe”:

Dù cha mẹ dạy sai vẫn phải cung kính, tuyệt đối không được cãi lại, đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra. Bạn nhớ điều đấy.

Với thầy (cô) giáo dạy, với cấp trên nói, đều phải cung kính lắng nghe.

Đấy, mở rộng ra từ trường bối, thầy cô giáo rồi từ trường bối đều phải cung kính lắng nghe hết. Cái khổ chánh văn “Cha mẹ gọi, phải đến ngay. Cha mẹ sai, chớ lười biếng. Cha mẹ dạy, phải kính nghe” đều là dạy cho chúng ta tâm cung kính.

Vâng ạ, bài học chúng ta tạm dừng ở đây ạ. Bây giờ chúng ta sẽ nghe cái phần một]

Câu chuyện “NÀNG DÂU HIẾU THẢO”

Phần 1: Với chủ đề “Cha mẹ dạy phải kính nghe”

“Vào triều Minh, tại làng Phú Mỹ, quận Linh Lăng có một người phụ nữ góa chồng, người ta thường gọi là bà Mã Ôn. Gia cảnh bà chỉ vừa đủ ăn, có hai đứa con trai tên là Mã Văn và Mã Võ, đều được bà lo cho ăn học làng hoàng. [Đấy]

Mã Văn lanh lẹ, học hành thì thông suốt, năm 12 tuổi đã nổi danh khắp huyện, còn Mã Võ thì tính tình chậm lụt, học hành không tiến bộ, đành trở về nhà lo chuyện buôn bán làm ăn.

Một hôm, bà Mã Ôn gọi Mã Văn vào bảo:

- Con à! Nay con đã 17 tuổi rồi, mẹ lại già nua, vậy con xin phép nghỉ học ít hôm, ở nhà để mẹ lo việc cưới vợ cho con, để một mai mẹ có nhắm mắt cũng được yên lòng phần nào.

Mã Văn nghe nói đến chuyện lập gia đình liền vòng tay cung kính thưa:

- Thưa mẹ! Mẹ dạy con đâu dám cãi lời, nhưng con nghĩ hiện nay con có ba điều chưa nên cưới vợ.

Thứ nhất, dâu hiền khó kiếm, duyên nợ khôn lường. Nếu may gặp được duyên lành thì chẳng nói làm chi, còn ngược như gặp phải duyên xấu, cưới nhầm người vợ không được hiếu thuận, e rằng chỉ càng làm cho mẹ phải thêm một nhọc lo lắng mà thôi.

Thứ hai, ân đức sinh thành dưỡng dục của cha mẹ khác nào như trời cao đất rộng, thăm thẳm mênh mông, từ khi con lớn khôn đến nay, nỗi khó nhọc của mẹ cũng chưa vui được bao nhiêu, thế mà nay đã phải nhọc nhằn lo bề gia thất cho con, lòng con thật lấy làm áy náy.

Thứ ba, con làm thân nam nhi mà chưa lập được chút công danh sự nghiệp gì, nay đã lại vướng vào đường mê tử, e rằng như vậy sẽ không có dịp để làm rạng rỡ tông đường.

Thưa mẹ, việc cưới vợ con nghĩ cũng không gấp gáp gì, đợi sau khi con công thành danh toại rồi sẽ tính cũng chẳng muộn màng chi, xin mẹ hãy nghĩ lại.

Không ngờ bà Mã Ôn nghe con nói thế nổi giận đùng đùng, lập tức lớn tiếng quát mắng:

- Nay mẹ đã già rồi, việc cần làm thì mẹ bảo con làm, tuyệt đối con không được cãi lại.

[Cha mẹ dạy phải kính nghe mà.]

Mẹ nay đã gần đất xa trời, cả hai anh em con đều khôn lớn cả, nếu lúc này không lo cưới vợ về phụ giúp công việc trong nhà thì còn đợi đến bao giờ. Hay là con muốn thấy mẹ làm lưng vát vả suốt cả ngày, hết lo ngoài lại đến lo trong, từ việc xách nước, giã gạo, nấu cơm, quét nhà... đều chẳng có ai làm thay mẹ? Hơn nữa, những lúc trái gió trở trời, ốm đau bệnh tật, có ai là người giặt giũ hong phơi áo quần cho mẹ, ai là người chăm sóc thuốc thang, lo chuyện cơm cháo cho mẹ? Chẳng lẽ con phải bỏ cả chuyện học hành để lo những việc đó chẳng?

Mã Văn nghe mẩu thân lớn tiếng rầy la thì sợ sệt, cung kính:

- Thưa mẹ! Xin mẹ bớt giận, thật lòng con đâu dám cãi lời mẹ cũng muốn có thêm người nhà để đỡ đần giúp mẹ mọi việc. Nhưng con thấy gia đình mình còn nghèo, tiền gạo thì thiếu trước hụt sau, sợ mẹ lo lắng nhiều sinh bệnh, nên mới trì hoãn việc này. Nếu ý mẹ đã quyết thì con xin nghe, tuyệt đối không dám cãi lại nữa!

Mã Văn năn nỉ hồi lâu bà Mã mới chịu nguôi giận. Bà nói:

- Mẹ chỉ nói ra cho con biết thế thôi, chứ việc này mẹ đã tự có chủ ý sắp xếp xong xuôi cả rồi. Mẹ đã dò hỏi ở làng Phước Khê cách đây chừng 15 dặm có con gái nhà họ Đào tên là San Hô, năm nay vừa tròn 18 tuổi, phong thái yếu điệu, thân hình đầy đặn, nhan sắc chim sa cá lặn, công hạnh vẹn toàn. Gia đình ấy cũng là nhà có lễ nghĩa, mẹ đã mang lễ đến để cầu hôn rồi, định là ngày mùng 9 tháng này sẽ tổ chức hôn lễ. Nay chỉ còn 5 ngày nữa mà thôi, con phải lo sửa soạn ngay đi thì mới kịp.

Mã Văn nghe mẹ nói vậy thì thấy không còn gì để bàn thêm, liền đứng dậy chào mẹ lui ra, sau đó lo dọn dẹp nhà cửa, sắp đặt các việc từ trong ra ngoài chu đáo vẹn toàn.

Đúng ngày mừng 9, chàng đem sính lễ sang nhà họ Đào, rước thẳng cô dâu về nhà lễ bái tổ tiên, ra mắt mẹ chồng rồi làm lễ hợp cẩn luôn trong ngày đấy.

Mối lương duyên này quả đúng là trai tài gái sắc. Từ khi hai người nên duyên cầm sắc, đẹp phận xứng tùy, một chữ đồng tâm thể cùng non nước.

Mọi người ai cũng cho rằng đôi vợ chồng sẽ hòa hợp cùng nhau trăm năm tơ tóc, gắn chặt keo sơn... (Hết phần 1)

[Bạn có làm được như Mã Văn không?

- ✓ Thời trước người người đều được học Nho giáo nên “Cha mẹ đặt đâu con ngồi đấy” (Tuy nhiên cha mẹ cũng học trí tuệ từ Thánh Hiền mà chúng ta sẽ chia sẻ ở Phần thứ 2.
- ✓ Thời nay thì “Con đặt đâu cha mẹ ngồi đấy”.

Chính vì vậy mà:

- ✓ Tỷ lệ ly hôn ngày càng tăng.
- ✓ Tỷ lệ tội phạm cũng ngày càng tăng cao.
- ✓ Nên gia đình thì tan nát, xã hội thì bất ổn, và thế giới thì động loạn.

Cứ cho rằng trước kia mà người ta không được học đạo Thánh hiền, thì ít nhất bạn cũng phải tham khảo lời của cha mẹ. Là vì sao? Cả một cái quãng đường đời dài như thế cha mẹ rất nhiều kinh nghiệm rồi. Nữa là nếu như cha mẹ lại được học Nho giáo, thì đây là trí tuệ của Thánh hiền, thì bạn mới đang ở lầu 1, chưa được ở lầu 1 thì bạn phải nghe.

Cho nên cuối cùng Mã Văn nghe lời mẹ thì cuối cùng là kết quả là được một cô dâu vừa xinh đẹp này, vừa chăm chỉ này, vừa hiếu thuận này, vừa ngoan ngoãn này.

Thế là được vợ hiền, con ngoan mọi việc đều gọi là chu toàn cả. Đó. Cho nên kết quả trước tiên là kết quả của sự nghe lời.

Nhưng mà bên cạnh cái “Cha mẹ dạy phải kính nghe” thì câu 2.4 sẽ là “Cha mẹ trách phải thuận sửa” bởi vì nếu không thì bạn thành “Ngu hiếu”. Thế là cha mẹ dạy cái gì bạn cũng cung kính, bạn nghe hết, xong làm hết thì cuối cùng bạn thành “Ngu hiếu”.

Cho nên câu tiếp theo về sau là: “Cha mẹ trách phải thuận sửa”. Chữ “Thuận” là thuận thế nào? Thuận theo đúng đạo pháp tự nhiên thì mình làm, còn nếu không đúng đạo pháp tự nhiên thì tuyệt đối không được làm nhưng không được cãi, mà phải chờ lúc nào cha mẹ vui để coi như là khuyên bảo cha mẹ. Đó! Chữ tuyệt đối không được cãi.

Bởi vì Hòa Thượng nói là: Bạn sẽ là người đại bất hiếu, nếu như bạn nghe lời cha mẹ bạn với những cái việc mà lại là trái nghịch với đạo, và thậm chí là đến gọi là đại ác nữa thì bạn sẽ là người đại bất hiếu, chứ không phải hiếu gì đâu.

Bài hôm sau chúng ta sẽ tiếp tục chia sẻ Phần 2 của câu chuyện nhưng lại với chủ đề là “Dùng lý trí phân biệt đúng sai khi cha mẹ trách để thuận sửa”.

Còn một phần thứ ba nữa là, phần giữa, gọi là: “Cha mẹ ghét vẫn hiếu kính” thì cái câu chuyện “Nàng dâu hiếu thảo” này đầy đủ được cả ba điểm đấy cho chúng ta.

Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,
Hành đúng từng câu chữ,
Nội hóa tâm cung kính,
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai. Xin cảm ơn!]
